

Leszkay András bácsi Moha-meséje

Péter királyfi

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy öreg királyasszony, s annak két fia: Péter királyfi és Pál királyfi. Az öreg királyasszony bölcs uralkodókat és jó gazdákat akart nevelni belőlük. Hogy ezt elérje, már kisfiú korukban is mindennap foglalatosságot adott nekik a királyi gazdaságban: „Peti fiam, te ma nézegesd meg jól a gyümölcsfélét, nem hernyósak-e! Palkó, te szögezd meg a baromfiólat! Délután, ha megtanultátok a leckéteket, te, Peti, aranyozd be újból a palota kiskapuját, te meg, Palkó, a köszmétést gyomlald. Inkább kevesebbet végezz, de jól.” Észrevett minden hibát is a királyasszony, s figyelmeztetgette sűrűn a fiait: „Peti, te ma megint későn keltél. Palkó, nehogy ma is ködmön nélkül szánkózz! Egyed azt a főzeléket, Peti, ne a süteménnyel akarj jóllakni. Palkó, te összeszidtd az a kis parasztfiút, pedig tudtad, hogy neki van igaza. Ilyet többé ne tégy.”

Amikor a két fiú legénykévé cseperedett, Péter így szólt egy napon az öccséhez: „Tisztelem is, szeretem is édesanyánkat, de ami sok, az sok. Engem ugyan ne regulázzon senki emberfia, még édesanyám se. Megelégettem az örökös parancsolgatását.” Palkó bólogatott: „Magam is megelégettem, de mit tehetünk ellene?”

Péter tudta, mit teygen ellene. Amikor legközelebb ismét megfedtte az édesanyja, végighallgatta ugyan szó nélkül, de azután ezt mondotta: „No, édesanyám, engem többé nem regulázz!” S világgá ment. Nem vitt magával egyebet, csak azt a kis ostort, amellyel kisfiú korában lovacska-zást játszott. Bedugta a köntöse alá, a szíve fölé, otthoni emlékül.

Amikor már elhagyta édesanyja birodalmát, találkozott egy vadászó társasággal, s a lovasok élén éppen a nagybátyja lovagolt. Nem volt király a nagybátyja, csak amolyan kisebb fejedelem, várúr.

Meghívta a várába Péter királyfit, adatott neki tizenkét szobát, s el látta minden jóval. Egy idő múlva azonban így szólt hozzá: „Hallod-e, Péter öcsém. Nem jó dolog az, hogy csak vadászattal múltad az időt. Városomban kiváló főiskola is van, fel fognak járni hozzád tudósok, előadják tudományukat, te meg tanulj!” Péter elkomorodott: Hát már a nagybátyja is regulázni próbálja? Aból ugyan nem eszik! Eb ura fakó!

Kiment a várból, le a városba, s folytatta vándorútját. Előbb azonban úgy gondolta, leöblíti a haragját egy kevés borral, s betért egy kocsmába a főiskola mellett. A kevés borból sok bor lett, a sok borból részegség. Olyan ittas lett Péter királyfi, hogy még falhoz is csapott egy teli kupát. Nagy folt lett a falon a bortól, ember alakú folt. De amikor jobban megnézte, látta, hogy valóban áll ott valaki, egy bamba képű, alázatosan vigyorgó legény. S ez a legény így szólt hozzá: „Fogadj szolgálatodba, Péter királyfi. Tökfej a nevem, a deákok legalábbis így szólítanak. Valamikor magam is deák voltam itt a főiskolán, de többet jártam ide melléje, a kocsmába, hehehe.”

Szolgálatába fogadta Péter Tökfejet, s amikor kiléptek a kocsmából, szétnézett: „No, de most

merre?” Tökfej alázatosan hajbókkolt: „Engedd meg legkegyelmebben, hogy vezesselek.” Elvezette egy másik városba, másik kocsmába, ott megint ittak, dombóroztak, s így vándoroltak városról-városra, országról-országra. Péter királyfi ugyanolyan részeges lett, amilyen a szolgálja volt, s gyakran megtörtént, hogy ittasságukban, noha volt elég aranypénz Péter tarsolyában, az árokparton töltötték az éjszakát.

Amikor egyszer ismét ott hente-regtek, arra jött egy gazdag kereskedő ember, szóba elegyedett velük, látta, hogy Pétert még meg lehetne szabadítani a részegeskedéstől, s elvezette őket a házába. A királyfi valóban elhagyta az ivást, és igen jól érezte magát a kereskedő otthonában. Egy napon azonban így szólt hozzá házigazdája: „Rosszul teszed, hogy ilyen sok pénzt tartasz magadnál. Holnap reggel majd add ide, beviszem a városba, biztos helyre. A hegyen pedig mostanában ne sétálgass!”

Felfortyant magában Péter királyfi: Hát már ez is utasításokat ad neki? Kiment a házból, előkiáltotta Tökfejet, és már vándoroltak is tovább. Mégpedig azért is a hegyen át. A hegyen azonban rablók tanyáztak akkoriban, megtámadták a királyfit, és elvették az aranyait. Az üres tarsolyt visszadobták neki. Vitte kezében Péter az üres tarsolyt, mint valami alvajáró, aztán egyszerre csak megdühödött, és belevágta egy bokorba.

Abban a szempillantásban felemelkedett abból a bokorból egy toprongyos figura. Alázatosan vigyorgott, és így szólt: „Fogadj szolgálatodba, Péter királyfi. Összekaptam a társaimmal az aranyaidon, s utánad futottam.” Péter nem emlékezett rá, hogy látta volna a rablók között, s csodálkozva kérdezte: „Mi a neved?” A zsvány vigyorgott: „Magamfajta fickó nem szívesen emlegeti az

igazi nevét. Nevezd csak Szegénylegénynek.”

Szolgálatába fogadta a királyfi Szegénylegényt is, s minthogy éppen leérték a völgybe, körültekintett. „No, de most merre?” Tökfej és Szegénylegény együttesen mondotta hajbókolva: „Engedd meg legkegyelmesebben, hogy vezessünk.” Most azonban bajban volt Péter királyfi: Miből fogja fizetni ételüket, italukat, szállásukat? De Szegénylegény ravaszul hunyorgatott: „Majd meglátod, hogy miből. Gyerünk ki az országútra, s majd csak találkozunk valami gazdag paraszttal.” És Péter királyfi – rabló lett. De ha csörgött is pénz időnként a zsebében, szegény maradt, és le is rongyolódott. A pénzt ugyanis elitták, eldorbézolták az utolsó garasig.

Történt egyszer, hogy amikor ismét áldozatra lestek egy erdő mélyén, egy aggastyán jött az úton. Előugrottak, s körülállták. „Ide a pénzed!” Az aggastyán azonban jóízűen elnevette magát. „No, ha ti nálam pénzt találtok, akkor megeszem a sündisznót tuskéstül! Van ugyan kincsem: az egészségem, de azt nem tudjátok elvenni, mert könnyen elbánok én három ilyen városi fickóval.” Felgyúrte köntöse ujját, és megmutatta az izmait. „Az idő ugyan eljárt fölöttem, de erős és egészséges vagyok. Ötven éve élek itt az erdőben, s dolgozom.” A királyfi is elmondotta, hogy kicsoda-micsoda, s látta rajta az aggastyán, hogy őt még jó útra lehetne téríteni. Meghívta hát magához vendégül a szolgálival együtt.

Igen meggyöngítette a királyfit a részegeskedés meg a hányatott rablóélet, s jólesett pihennie az erdei faház előtt, az óriási fák alatt. Tökfejet és Szegénylegényt a házigazda már másnap munkára fogta. Gombát kellett szedniük, s bevitték eladni a közeli faluba. Persze benyakaltak a falu kocsmájában, s vittek bort Péter királyfinak is. Észrevette azonban az aggastyán, hogy Péter egyre másra iddoggál, s így szólt hozzá: „Ezt pedig megtiltom neked, édes fiam. Étél után ihatol egy pohárral, de az iszogatást nem engedem meg. Azt akarom, hogy egészséges életet élj. Ha erőre kaptál, dolgozni is fogsz velem.” A „megtiltom” szót azonban a mi Péterünk nem bírta elviselni. Az aggastyán

elment fát dönteni, Péter meg kiáltott a szolgálinak, s tovább vándoroltak.

Amikor véget ért az erdő, egy nagy mocsár előtt találták magukat. Megpróbálták zombékról zombékre ugrálva átjutni rajta. A királyfi azonban gyöngye is volt, bor is volt benne, megszedült, s belezuhant a vízbe. Elmerült a feje is, de tüstént fel is bukott, megkapaszkodott egy zombékban, s csodálkozva látta, hogy ugyanakkor másvalaki is felbukik a mocsárból, és megkapaszkodik a zombékban.

Sovány, beteges ábrázatú figu-

ra volt, s alig bírta kimondani a köhögéstől: „No, mi ugyan..., khö-khö... jól belepottyantunk!” A királyfi bámult: „Te is beleestél? Az előbb még nem is láttalak!” „Pedig itt jöttem mögötted. Vándorlegény vagyok, és szeretném, ha szolgálatodba fogadnál. Nyamvadt a nevem.” Tökfej meg Szegénylegény kihúzta mindkettejüket, s a királyfi szolgálatába fogadta Nyamvadtat is. Amikor pedig túljutottak a mocsáron, szétnézett: „No, most merre?” Most már hárman kérték együttesen nagy hajbókolással: „Engedd meg legkegyelmesebben, hogy vezessük lépteidet.”

Nemsokára valóban vezetni kellett a királyfit, annyira megbetegedett. Hűvös, szeles volt az idő, a mocsár vize még hideg: megfázott. Boroztak ismét a csárdákban, és útjukat állták azoknak az utasoknak, akikkel találtak az erdőben. De Péternek egyre hosszabb és hosszabb ideig kellett feküdnie a csárdákban, földre vetett rongyokon, s ha tovább vándoroltak, vállára csüggeszke-

dett szolgálinak, úgy vonszoltatta magát. Egyszer aztán megálltak vele, s jelentették: „Legkegyelmesebb Péter királyfi, megérkezünk.”

Már régóta csukott szemmel lépegetett a királyfi nagy gyöngeségében, most kinyitotta szemét és elszörnyedt. Közvetlenül a lába előtt véget ért a föld. A világ végén voltak. Aggódva tekintett szolgálira: „Miért jöttünk ide?” Vigyorogtak: „Hogy lelőkjünk téged a semmibe.” Már tolták is a mélység felé. Rájuk kiáltott: „A szolgálaim vagytok! Félre tőlem! Utat!” Most már nem vigyorogtak, hanem kacagtak: „Szolgáid?! A parancsolóid! Te engedelmeskedtél minenkünk!” Tolták tovább a mélység felé.

Előrántotta törét, és beledöfte Szegénylegény mellébe. De mint ha levegőbe döfte volna. Kacagtak mind a hárman: „Minket ugyan nem fog semmiféle fegyver!” Most már taszítottak is rajta egyet, s már csak fél lábbal állt a földön. Ekkor azonban eszébe jutott a kis ostor a szíve fölött, az otthoni emlék. Előkapta, feléjük suhintott vele. S abban a szempillantásban eltűntek.

Csak most tudhatta meg, hogy milyen messzire került hazulról, most, mikor rongyosan és betegen hazafelé vánszorgott. De bármilyen messze került, mégiscsak elérte egy este az öreg királyasszony palotáját. Leroskadt édesanyja széke mellett, ölébe ejtette a fejét, s úgy zokogta boldogan: „Regulázzon továbbra is, drága jó édesanyám!” Amikor pedig Palkó is előkerült a gazdaságból, Péter ezt mondta neki: „Hej, be okos voltál, öcsém, hogy idehaza maradtál, s elviselted a parancsolgatást. Mert tudod, hogy javadra történik.”

Palkó azonban mosolygott: „Nem szól rám soha édesanyánk. Mert magamtól is megteszem, amit tenni kell. Így is meg lehet szabadulni a parancsolgatástól.” Nevettek mind a hárman. Édesanyjuk ölelte-csókolta őket, aztán megcsöndített egy kis aranycsöngettyűt, s ünnepi vacsorát rendelt.

Engem is meghívtak,
selyemszékre leültettek,
egész libát elém tettek,
akkora volt a mája,
el se fért a libába!